

	JOURNAL OF ACADEMIC PERSPECTIVE ON SOCIAL STUDIES (JAPSS) **** SOSYAL ÇALIŞMALAR ÜZERİNE AKADEMİK PERSPEKTİF DERGİSİ	
E-ISSN: 2667-5889	https://dergipark.org.tr/pub/japss	Paper Type: Research Paper, Makale Türü: Araştırma Makalesi
Sayı:1, Eylül 2024	Issue:1, September, 2024	Received Date / Geliş Tarihi: 24.07.2024 Accepted Date / Kabul Tarihi: 26.08.2024
SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIK ALGILARININ ORGANİK GIDA TÜKETİMİNE ETKİSİ¹ **** THE EFFECT OF HEALTH PERCEPTIONS OF HEALTH MANAGEMENT STUDENTS ON ORGANIC FOOD CONSUMPTION		
Atıf/ to Cite (APA): Güner, A. ve Ulusoy, H. (2024). Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Sağlık Algılarının Organik Gıda Tüketimine Etkisi, Journal of Academic Perspective on Social Studies, (1), 01-13.		Abdulkadir GÜNER² Hatice ULUSOY³
DOI: https://doi.org/10.35344/japss.1521430		

ÖZ

Bireylerin sağlık davranışlarını belirleyen faktörlerden birisi onların sağlık algılarıdır. Organik gıda ise, sağlıklı kabul edilen, “doğal”, “yerel”, “taze” ve “saf” olarak tanımlanan gıdadır. Bu çalışma, Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin sağlık algılarının organik gıda tüketimine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini, çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde öğrenim gören 193 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Sağlık Algısı ölçeği” Organik Gıda Tüketim Ölçeği” kullanılmıştır. Anketler Google Forms üzerinden 25.05.2024-10.06.2024 arasında çevrimiçi olarak öğrencilere uygulanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin; %67,4’ü kadın, %40,4’ü 21-22 yaş aralığında, %37,3’ünün ailesinin aylık geliri 17.003-27.000 aralığında ve %48,2’si genel olarak sağlıksız beslendiğini düşünmektedir. Sağlık Algısı ölçeğinin, Cronbach Alpha değeri 0,686 ve ölçeğin toplam puan ortalaması 49,933 olarak bulunmuştur. Organik Gıda Tüketimi ölçeğinin Cronbach Alpha değeri 0,889 ve ölçeğin toplam puan ortalaması 60,922 olarak bulunmuştur. Regresyon analizi sonucunda sağlık algısının organik gıda tüketimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisinin bulunduğu belirlenmiştir. Başka bir ifade ile öğrencilerin sağlık algısının artması, organik gıda tüketimini anlamlı olarak arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Algısı, Organik Gıda Tüketimi, Sağlık Yönetimi Öğrencileri

ABSTRACT

One of the factors determining the health behaviours of individuals is their perception of health. Organic food is a food that is considered healthy and defined as ‘natural’, ‘local’, ‘fresh’ and ‘pure’. This study was conducted to determine the effect of health perceptions of Health Management Department students on organic food consumption. The sample of the study consisted of 193 students studying at the Department of Health Management, Faculty of Health Sciences of a university who voluntarily accepted to participate in the study. ‘Personal Information Form’, “Health Perception Scale” and “Organic Food Consumption Scale” were used as data collection tools in the study. The questionnaires were applied to the students online via Google Forms between 26.03.2024-15.04.2024. Of the students participating in the study; 67.4% were female, 40.4% were between the ages of 21-22, 37.3% had a monthly family income between 17.003-27.000 and 48.2% thought that they were generally unhealthy. The Cronbach Alpha value of the Health Perception scale was found to be 0.686 and the total mean score of the scale was 49.933. The Cronbach's Alpha value of the Organic Food Consumption scale was 0.889 and the total mean score of the scale was 60.922. As a result of regression analysis, it was determined that health perception has a statistically significant and positive effect on organic food consumption. In other words, the increase in health perception of students significantly increases organic food consumption.

Keywords: Health Perception, Organic Food Consumption, Health Management Students

¹ Bu çalışma 7. Uluslararası ACHARAKA Tıp, Hemşirelik, Ebelik ve Sağlık Bilimleri Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, kadirguner@cumhuriyet.edu.tr
ORCID:0009-0003-9387-2501

³ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, hulusoy65@gmail.com,
ORCID:0000-0002-8911-5490

1. GİRİŞ

Sağlık algısı, kişinin bireysel sağlığına yönelik kendi hissettiklerinin ve düşüncelerinin bütün olarak tanımlayan bir kavramdır (Tosunöz, 2021). Başka bir ifadeyle sağlık algısı, bireylerin kendi sağlıklarıyla ilgili duygu, düşünce, önyargı ve beklentilerinin bir bileşimi olarak değerlendirilmektedir. Bu kavram, kişilerin sağlıklı olup olmadıklarının belirlenmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Sağlık algısının incelenmesi, kişinin sağlık durumu hakkında gözlemediği farklılıklara karşı algılarının açık olması yönünden önemlidir (Dinç , 2019).

Sağlık algısı, birçok bileşenle bağlantı halindedir. Örneğin; iyilik hali, cinsiyet, sigara içme, alkol kullanımı, fiziksel egzersiz sıklığı, sağlıklı beslenme ve zararlı alışkanlıklardan uzak durma gibi faktörlerle ilişkilidir. Bireylerin sağlık algısı, sadece biyolojik boyutu değil aynı zamanda algılanan iyilik halini, fiziksel, ruhsal ve sosyal boyutu da içermektedir (Soysal & Yiğit, 2021). Bireyin kendi sağlığı hakkında olumlu fikirler taşıması, pozitif hislerin olması “iyi sağlık algısı” olarak kabul edilirken, olumsuz düşüncelere sahip olması, negatif hisler taşıması “kötü sağlık algısı olarak” değerlendirilmektedir (Soysal & Yiğit, 2021; Baycan & Akyüz, 2022).

Türk Dil Kurumu organik kelimesini, “doğal yolla yapılan olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2024). Organik gıda ise, sağlıklı kabul edilen, “doğal”, “yerel”, “taze” ve “saf” olarak tanımlanan gıdadır (Rana & Paul, 2017). Dünya nüfusunu artması gıda tüketiminin de artış göstermesine yol açmıştır. Tarımsal üretimde verimliliği ve karı artırmak amacıyla kimyasal gübre, hormon ve ilaç kullanımının yaygınlaştığı görülmektedir. Fakat bu katkı maddelerinin aşırı kullanımı, ekolojik dengeye ve insan sağlığına ciddi oranda zarar vermektedir. Bu nedenle daha çevre dostu ve sürdürülebilir bir yaklaşım olan organik tarım ve organik gıda kavramı gündeme gelmiştir. Organik tarım, insan sağlığına, ekolojik dengeye ve diğer canlılara daha az düzeyde zarar vermesi nedeniyle oldukça ilgi çekmektedir. Organik tarım, kimyasal maddeler yerine doğal kaynakları kullanarak, çevre kirliliğine sebep olmadan, doğal dengeyi koruyarak üretim yapmayı amaçlamaktadır. (Turan & Demircan, 2021).

Uluslararası Organik Tarım Hareketi Federasyonu (IFOAM)’na göre; “organik tarım, ekolojik döngüyü devam ettiren ve insan sağlığını koruyan bir üretim sistemi” olarak ifade edilmektedir (Eryılmaz, Kılıç, & Boz, 2019). Organik tarım, çevre sağlığını koruyan ve tarımsal kimyasalların neden olduğu çevre kirliliğini önleyerek, insan sağlığına olumsuz etkisi olan kimyasal girdilerin etkisini ortadan kaldıran bir üretim sistemidir ve çevre dostu bir yaklaşım olarak kabul edilir. Bu yöntem, pestisit gibi kimyasal ürünlerin kullanımına izin vermeden üretim yapmayı amaçlayarak toprak, bitki, hayvan ve insan sağlığını korur (Tıraşçı, Erdoğan, & Aksakal , 2020).

Sağlıklı beslenme davranışlarını etkilemesi açısından sağlık algısı önemli bir göstergedir. Son yıllarda tüketicilerin sağlık algılarının gelişmesi, sağlık ve çevre konularına daha duyarlı hale gelmesine ve organik ürünlere olan ilgiyi arttırmıştır. Organik gıda pazarının büyümesinde, tüketicilerin sağlık bilinci ve çevre dostu ürünleri tercih etmeleri belirleyici bir faktördür (Böcükçü, 2016).

LİTERATÜR TARAMASI

Atasağun (2022) tarafından Isparta Halk Sağlığı Müdürlüğü'nde çalışan bireylerin organik gıda tüketimleri ve sağlık hakları ilişkisini ölçmeye yönelik 276 katılımcının yer aldığı kesitsel türde bir çalışma yürütülmüştür. Katılımcıların organik gıda satın almalarının nedenlerine bakıldığında %79,3 ile sağlıklı olması en yüksek orana sahiptir. Araştırma sonucunda sağlık algısı ile organik gıda tüketimi arasındaki ilişkinin pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır.

Hasançebi (2010) tarafından öğretmenlerin organik gıdaları tercih etme durumlarını saptanması yönelik yapılmış olan araştırmada, katılımcıların %80'i en önemli tüketim nedenlerinin organik gıdaların daha

sağlıklı olması olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı şekilde, Bökücü (2016) Ankara ili organik pazarlarında alışveriş yapan tüketicilere yönelik tarama modeliyle ve 244 katılımcıyla yapılan araştırmada; kadın ve erkek katılımcılarının yarısına yakını, organik gıdaları öncelikle sağlıklı olduğunu düşündükleri için tercih ettiğini ifade etmişlerdir.

Sarıca vd. (2013) tarafından üniversite öğrencilerinin organik gıda tüketim davranışlarını etkileyen faktörlere yönelik ekonometrik analiz yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, organik gıda tüketiminin yoğunluğunu etkilemede, cinsiyetin, tüketicilerin bilgi düzeylerinin ve organik gıdaya ulaşılabilirliği önemli olduğu ortaya konmuştur

Ergin ve Özsaçmacı (2011) tarafından yapılan araştırmada, Türk tüketicilerin organik gıda tüketimi ve algısı incelenmiştir. Bu araştırmaya göre katılımcıların %38'i haftada bir kez organik gıda alışverişine çıktığı saptanmıştır. Tüketicilerin organik gıda ürünlerini satın alırken sağlıklı olmaları, çevre dostu olmaları, daha lezzetli ve taze olmaları gibi faktörlere önem verdiği belirlenmiştir.

Sağlık algısı ve organik gıda tüketimi üzerine yapılmış çalışmalar bulunmakla birlikte, sağlık algısının organik gıda tüketimine etkisini inceleyen çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma, konuyla ilgili gelecekte yapılacak çalışmalara rehberlik edecektir. Ayrıca, çalışmadan elde edilen sonuçlar, karar vericilere yeni politika ve stratejilerin geliştirilmesi konusunda yardımcı olacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Sağlık Yönetimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin sağlık algılarının organik gıda tüketimine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Çalışmanın evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde eğitim gören tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına göre olmuştur.

Örneklem seçiminde herhangi bir yöntem kullanılmamıştır. Çalışmanın örneklemini 193 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma tanımlayıcı kesitsel tipte bir araştırma olup veriler “Sosyo demografik Bilgi Formu”, “Sağlık Algısı Ölçeği” ve “Organik Gıda Tüketim Ölçeği” ile toplanmıştır. “Sosyo Demografik Bilgi Formu” cinsiyet, yaş, sınıf bilgileri vb. ifadelerin yer aldığı 8 adet sorudan oluşmaktadır. Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin sağlık algılarını ölçmek için 5’li likert tipte (1. Hiç Katılmıyorum, 5. Tamamen Katılıyorum), 15 adet soru ve 4 alt boyuttan (kontrol merkezi, kesinlik, sağlığın önemi, öz farkındalık) oluşan “Sağlık Algısı Ölçeği” (SAÖ) kullanılmıştır. Ölçek Diamond ve ark. (2007) tarafından geliştirilerek, Kadıoğlu ve Yıldız (2012) tarafından Türkçeye uyarlanmış, geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 15, maksimum puan ise 75’dir. Ölçeğin alt gruplarına göre Cronbach Alpha Değerleri: Kontrol merkezi 0,90; Öz farkındalık 0,91; Kesinlik 0,91; Sağlığın önemi 0,82’dir. Öğrencilerin organik gıda tüketim davranışlarını ölçmek için 5’li likert tipte (1. Hiç Katılmıyorum, 5. Tamamen Katılıyorum), 18 adet soru ve 6 alt boyuttan (normlar, sağlık bilinci, öz kimlik, organik gıda tüketiminin faydaları, olumlu ahlaksal yaklaşım, bilgi arama) oluşan “Organik Gıda Tüketim Ölçeği” (OGTÖ) kullanılmıştır. Ölçek Eti-İçli ve arkadaşları (2019) tarafından Türkçe olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin maddelerinin tamamından alınabilecek minimum puan 18, maksimum puan ise 90’dır. Ölçekten alınan düşük puanlar organik gıda tüketimi konusundaki azalan

eğilimi gösterirken, ölçekten alınan yüksek puanlar ise organik gıda tüketimi konusunda artan eğilimi göstermektedir.

Veriler 25.05.2024-10.06.2024 tarihleri arasında Google formlardan öğrencilerle link paylaşımı yapılarak çevrimiçi olarak toplanmıştır.

2.4. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için 22.05.2024 tarih ve 2024/18 sayı ile Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'ndan ve ilgili fakülteden onay alınmıştır. Veri toplama formlarının başında çalışmaya katılımın gönüllülük esasına göre olduğu ve öğrencilerin kişisel bilgilerinin çalışma dışında kullanılmayacağı, soru formlarında isim belirtmenin istenmediği gibi açıklamalar yapılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS23 programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Cronbach alpha, sıklık ve yüzdelik dağılımları, ANOVA testleri ve regresyon analizi kullanılmıştır.

2.6. Araştırmanın Hipotezleri

H₁: Sağlık algısı öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1a}: Kontrol merkezi alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1b}: Kesinlik alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1c}: Sağlık önemi alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1d}: Öz farkındalık alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H₂: Organik gıda tüketimi öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2a}: Normlar alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2b}: Sağlık bilinci alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2c}: Öz-Kimlik alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2d}: Organik gıda tüketiminin faydaları alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2e}: Olumlu ahlaksal yaklaşım alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2f}: Bilgi arama alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H₃: Sağlık algısı organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.

H_{3a}: Sağlık algısı ölçeği sağlık önemi alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.

H_{3b}: Sağlık algısı ölçeği kontrol merkezi alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.

H_{3c}: Sağlık algısı ölçeği kesinlik alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.

H_{3d}: Sağlık algısı ölçeği öz farkındalık alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.

3. BULGULAR

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişken	Kategori	n	%	Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	130	67,4	Gelir düzeyi	çok iyi	2	1,0
	Erkek	63	32,6		iyi	46	23,8
Yaş	18 ve altı	9	4,7		orta	123	63,7
	19-20	46	23,8		kötü	14	7,3
	21-22	78	40,4	çok kötü	8	4,1	
	23 ve üzeri	60	31,1	Hanedeki kişi sayısı	2-4	87	45,1
Sınıf	1	52	26,9		5-7	92	47,7
	2	37	19,2		8 ve üzeri	14	7,3
	3	26	13,5	Aile ile birlikte yaşama	evet	56	29,0
	4	78	40,4		hayır	137	71,0
Ailenin aylık gelir düzeyi	17.002 ve altı	60	31,1	Genel olarak sağlıklı beslendiğini düşünme	evet	26	13,5
	17.003 - 27.000	72	37,3		hayır	93	48,2
	27.001 - 37.000	28	14,5		kısmen	74	38,3
	37.001 ve üzeri	33	17,1				

Araştırmaya katılan öğrencilerin %67,4’ünü kadınlar, %40,4’ünü 21-22 yaş aralığında olanlar, %40,4’ünü dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Öğrencilerin %37,3’ünün ailesinin aylık geliri 17.003-27.000 olup, %63,7 ‘si gelir düzeyini orta düzey olarak ifade etmektedir. Öğrenciler, hanelerinde yaşayan kişi sayısına %47,7 oranında 5-7 cevabını vermişlerdir. Öğrenim sürecinde öğrencilerin %71’i aile yanında kalmamaktadır. Genel olarak sağlıklı beslendiğinizi düşünüyor musunuz? sorusuna öğrencilerin %48,2’si ‘hayır ’ cevabını vermiştir.

Tablo 2. Sağlık Algısı Ölçeği ve Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamaları ve Dağılımları

Boyutlar	N	Ort	SS	Min-Max
Sağlık Algısı Ölçeği	191	3,33	0,45	2,07-4,67
Kontrol Merkezi Boyutu	191	3,37	0,8	1,00-5,00
Kesinlik Boyutu	191	2,92	0,71	1,00-5,00
Sağlığın Önemi Boyutu	191	3,56	0,74	1,00-5,00
Öz Farkındalık Boyutu	191	3,58	0,69	1,33-5,00

Tablo 2’de çalışmaya katılan öğrencilerin sağlık algısı ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları, standart sapmaları ve min-max puan ortalamaları verilmiştir.

Sağlık algısı ölçeğinden katılımcıların aldığı puanların ortalaması 3,33 iken, ortalamaların min değeri 2,07, max değer ise 4,67 olarak saptanmıştır.

Katılımcılardan en düşük ortalama puan alan sağlık algısı alt boyutunun kesinlik (2,92), en yüksek ortalama puan alan sağlık algısı alt boyutunun ise öz farkındalık (3,58) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Organik Gıda Tüketim Ölçeği ve Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamaları ve Dağılımları

Boyutlar	N	Ort	SS	Min-Max
Organik Gıda Tüketim Ölçeği	191	3,41	0,52	2,00-4,61
Normlar Boyutu	191	2,71	0,77	1,00-5,00
Sağlık Bilinci Boyutu	191	3,55	0,67	1,00-5,00
Öz Kimlik Boyutu	191	3,37	0,79	1,00-5,00
Organik Gıda Tüketiminin faydaları Boyutu	191	3,81	0,72	1,50-5,00
Olumlu Ahlaksal Yaklaşım Boyutu	191	3,71	0,8	1,50-5,00
Bilgi Arama Boyutu	191	3,51	0,89	1,00-5,00

Tablo 3’de çalışmaya katılan öğrencilerin organik gıda tüketim ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları, standart sapmaları ve min-max puan ortalamaları verilmiştir.

Organik gıda tüketim ölçeğinden katılımcıların aldığı puanların ortalaması 3,41 iken, ortalamaların min değeri 2,00, max değer ise 4,61 olarak saptanmıştır.

Katılımcılardan en düşük ortalama puan alan organik gıda tüketim alt boyutunun normlar (2,71), en yüksek ortalama puan alan organik gıda tüketim alt boyutunun ise organik gıda tüketiminin faydaları(3,81) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sağlık Algısı ve Organik Gıda Tüketim Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Cronbach Alfa Değerleri

	Cronbach Alpha	N
Sağlık Algısı Ölçeği	0,693	15
Kontrol Merkezi	0,750	5
Kesinlik	0,674	4
Sağlığın Önemi	0,650	3
Öz Farkındalık	0,578	3
Organik Gıda Ölçeği	0,872	18
Normlar	0,780	4
Sağlık Bilinci	0,668	3
Öz-Kimlik	0,796	3
Organik Gıda Tüketiminin Faydaları	0,864	4
Olumlu Ahlaksal Yaklaşım	0,734	2
Bilgi Arama	0,794	2

Tablo 4’de araştırma ölçeklerine uygulanan güvenilirlik analizi sonucunun Cronbach Alpha değerleri gösterilmiştir. Sağlık algısı Cronbach Alpha değeri 0,693 olarak hesaplanmış ve bu da ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Sağlık algısı alt boyutlarından ise kontrol merkezi 0,750 puan olarak sağlık algısı alt boyutları içerisinde en yüksek güvenilirlik puanına sahiptir.

Organik gıda tüketim Cronbach Alpha değeri 0,872 olarak hesaplanmış ve bu da ölçeğin çok güvenilir olduğunu göstermektedir. Organik gıda tüketimi alt boyutlarından organik gıda tüketiminin faydaları boyutu 0,864 puan olarak organik gıda tüketimi alt boyutları içerisinde en yüksek güvenilirlik puanına sahiptir.

Tablo 5. Sağlıklı Beslenme Düşüncesine Göre Sağlık Algısı Ölçeği ve Alt Boyutlarının Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Genel olarak sağlıklı beslendiğinizi düşünüyor musunuz?	N	Ort	SS	Sonuç
Sağlık Algısı Ölçeği	Evet	26	3,52	0,59	F=3,227 p=0,046
	Hayır	91	3,25	0,39	
	Kısmen	74	3,36	0,44	
Kontrol Merkezi Boyutu	Evet	26	3,37	0,94	F=0,151 p=0,860
	Hayır	91	3,41	0,77	
	Kısmen	74	3,34	0,79	
Kesinlik Boyutu	Evet	26	3,17	0,73	F=3,638 p=0,028
	Hayır	91	2,79	0,6	
	Kısmen	74	2,98	0,79	
Sağlığın Önemi Boyutu	Evet	26	3,91	0,74	F=7,559 p=0,001
	Hayır	91	3,36	0,74	
	Kısmen	74	3,68	0,68	
Öz Farkındalık Boyutu	Evet	26	3,82	0,69	F=2,374 p=0,096
	Hayır	91	3,49	0,69	
	Kısmen	74	3,6	0,68	

Yapılan ANOVA analizinden elde edilen sonuçlar tablo 5'te verilmiştir. Buna göre genel olarak sağlıklı beslendiğinizi düşünüyor musunuz? sorusu ile sağlık algısı arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Araştırma sonuçlarına göre sağlık algısı ölçeği ortalaması en yüksek "evet" cevabını verenlerde en düşük ise "hayır" cevabını verenlerde görülmektedir.

ANOVA analizinden elde edilen sonuçlara göre sağlıklı beslenme düşüncesi ile kesinlik alt boyutu arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$).

Benzer şekilde sağlıklı beslenme düşüncesi ile sağlığın önemi alt boyutu arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0,05$).

Tablo 6. Sağlıklı Beslenme Düşüncesine Göre Organik Gıda Tüketim Ölçeği ve Alt Boyutlarının Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Genel olarak sağlıklı beslendiğinizi düşünüyor musunuz?	N	Ort	SS	Sonuç
Organik Gıda Tüketim Ölçeği	Evet	26	3,64	0,58	F=6,325 p=0,002
	Hayır	91	3,28	0,52	
	Kısmen	74	3,47	0,46	
Normlar Boyutu	Evet	26	2,97	0,8	F=3,453 p=0,034
	Hayır	91	2,57	0,8	
	Kısmen	74	2,79	0,7	
Sağlık Bilinci Boyutu	Evet	26	3,82	0,82	F=5,682 p=0,004
	Hayır	91	3,4	0,61	
	Kısmen	74	3,65	0,63	
Öz-Kimlik Boyutu	Evet	26	3,73	0,7	F=3,954 p=0,023
	Hayır	91	3,27	0,88	
	Kısmen	74	3,36	0,65	
Organik Gıda Tüketiminin Faydaları Boyutu	Evet	26	3,91	0,85	F=1,534 p=0,218
	Hayır	91	3,72	0,76	
	Kısmen	74	3,9	0,63	
Olumlu Ahlaksal Yaklaşım Boyutu	Evet	26	3,88	0,82	F=2,108 p=0,124
	Hayır	91	3,59	0,88	
	Kısmen	74	3,8	0,68	
Bilgi Arama Boyutu	Evet	26	3,81	0,83	F=2,796 p=0,064
	Hayır	91	3,37	0,93	
	Kısmen	74	3,57	0,84	

Anket verilerine uygulanan tek yönlü ANOVA analizinden elde edilen sonuçlar Tablo 6. da görülmektedir. Sağlıklı beslenme düşüncesi ile organik gıda tüketimi arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$).

ANOVA analizinden elde edilen sonuçlara göre sağlıklı beslenme düşüncesi ile normlar, sağlık bilinci ve öz kimlik alt boyutları arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 7. Sağlık Algısının Organik Gıda Tüketimini Etkilemesine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standartlaşmamış Katsayılar		Standartlaşmış Katsayılar	T	P	F
	B	Std. Hata	Beta			
Sabit	2,032	0,265		7,661	,000	27,319
Sağlık Algısı	,413	,079	,355	5,227	,000	

R:0,355 R²:0,126 Düzeltilmiş R²:0,122
Bağımlı Değişken: Organik Gıda Tüketimi

Sağlık algısının organik gıda tüketimine etkisini belirlemek için basit regresyon analizi yapılmış ve sonuçlarına Tablo 7’de yer verilmiştir. Analiz sonuçlarında görüldüğü gibi sağlık algısını organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir ($\beta=,355$ $p<0,05$).

Modelin belirlilik katsayısı $R^2:0,126$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin organik gıda tüketimi değişimlerinin %12,6’sı sağlık algısı ile açıklanmaktadır. Sağlık algısındaki bir birimlik artış öğrencilerin organik gıda tüketimini 0,413 arttırmaktadır.

Sağlık algısının organik gıda tüketimine etkisini ortaya koymak amaçlı basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Basit doğrusal regresyon analizi modeli $Y=a+bX$ şeklinde tanımlanmaktadır (Alpar, 2018). Regresyon analiz sonuçlarına göre a:2,032 ve b:0,413 olmak üzere denklem $Y=2,032+0,413*X$ ‘dir (X Sağlık algısı).

Sağlık algısı ölçeği (sağlığın önemi, kontrol merkezi, kesinlik, öz farkındalık) alt boyutlarının organik gıda tüketimine etkisini ortaya koymak için çoklu regresyon analizi yapılmıştır (Tablo 8). Analiz işlemine geçilmeden önce analiz kriterleri olan Durbin-Watson katsayısı (oto-korelasyon) ve Varyans Şişme Faktör (Variance Inflation Factor-VIF) katsayılarına bakılmıştır. Varyans Şişme Faktör (Variance Inflation Factor-VIF) katsayılarının 10’dan az olması ve Durbin-Watson katsayısının 1,5 ile 2,5 arasında olması çoklu bağlantı ve otokolerasyon problemlerinin olmadığını gösterir (Büyüköztürk, 2011). Bu çalışmada Durbin-Watson katsayısı 2,147 olarak elde edilmiş ve VIF değerlerinin ise; 1,190 ile 1,704 arasında değişmekte olduğu görülmüştür. Buna göre elde edilen veriler incelendiğinde otokolerasyon ve çoklu bağlantı problemlerinin olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 8. Sağlık Algısı Ölçeği Alt Boyutlarının Organik Gıda Tüketimini Etkilemesine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standartlaşmamış Katsayılar		Standartlaşmış Katsayılar	t	P	VIF
	B	Std. Hata	Beta			
Sabit	1,738	0,258		6,746	,000	
Sağlığın Önemi	,319	,054	,458	5,935	,000	1,565
Kontrol Merkezi	,049	,044	,076	1,122	,263	1,190
Kesinlik	,083	,060	,111	1,382	,169	1,704
Öz Farkındalık	,023	,051	,032	0,462	,644	1,248

R:0,540 R²:0,291 Düzeltilmiş R²:0,276 Durbin -Watson:2,147 model(p):0,000

Bağımlı Değişken: Organik Gıda Tüketim

Çoklu regresyon analizi (Alpar, 2018) modeli ($Y=a+bX_1+cX_2+dX_3+...$) şeklinde tanımlanmaktadır. Tablo 8. incelendiğinde kurulan çoklu regresyon analizi modeli istatistiksel olarak anlamlıdır (F:29,002; p:0,000). Regresyon katsayılarının anlamlılığını işaret eden t istatistik değerleri sağlığın önemi (t:5,935; p:0,000) boyutu için istatistiksel olarak anlamlı iken, kontrol merkezi (t:1,122; p:0,263), kesinlik (t:1,382; p:0,169) ve öz farkındalık (t:0,432; p:0,644) boyutları için istatistiksel olarak anlamlılık bulunmamaktadır.

Modelin belirlilik katsayısı $R^2:0,291$ olarak hesaplanmıştır. Bulunan bu sonuca göre; sağlık algısı ölçeği alt boyutlarından sağlığın önemi alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda çoklu regresyon analizi (Alpar, 2018) modeli ($Y=a+bX_1+cX_2+dX_3+...$) ise; a:1,738; b:0,319; c:0,049; d:0,083 ve e:0,023 olmak üzere, $Y=1,738+0,319X_1+0,049X_2+0,083X_3+0,023X_4$ olarak kurulabilir (X1=sağlığın önemi, X2:kontrol merkezi, X3:kesinlik, X4:öz farkındalık).

Araştırmanın Hipotez Sonuçları

Hipotez	P	Sonuç
H1: Sağlık algısı öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,046	Kabul
H1a: Kontrol merkezi alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,860	Red
H1b: Kesinlik alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,028	Kabul
H1c: Sağlığın önemi alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,001	Kabul
H1d: Öz farkındalık alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,096	Red
H2: Organik gıda tüketimi öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,002	Kabul
H2a: Normlar alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,034	Kabul
H2b: Sağlık bilinci alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,004	Kabul
H2c: Öz-Kimlik alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,023	Kabul
H2d: Organik gıda tüketiminin faydaları alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,218	Red
H2e: Olumlu ahlaksal yaklaşım alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,124	Red
H2f: Bilgi arama alt boyutu öğrencilerin sağlıklı beslenme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	0,064	Red
H3: Sağlık algısı organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir	0,000	Kabul
H3a: Sağlık algısı ölçeği sağlığın önemi alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.	0,000	Kabul
H3b: Sağlık algısı ölçeği kontrol merkezi alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.	0,263	Red
H3c: Sağlık algısı ölçeği kesinlik alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.	0,169	Red
H3d: Sağlık algısı ölçeği öz farkındalık alt boyutu organik gıda tüketimini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir.	0,644	Red

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gerçekleştirilen bu araştırma kapsamında Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin sağlık algısının organik gıda tüketimi üzerindeki etkisi incelenmiştir Google form üzerinden çevrimiçi anket yöntemi ile toplam 193 öğrenciden veriler elde edilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan verilerin SPSS23 istatistik analiz programı ile güvenilirlik, farklılık ve regresyon analizleri yapılmıştır.

Demografik değişiklikler açısından incelendiğinde sağlıklı beslenme düşüncesinin sağlık algısı ölçeği, kesinlik boyutu, sağlığın önemi boyutu, organik gıda tüketimi ölçeği, normlar boyutu, sağlık bilinci boyutu, öz-kimlik boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bunun nedeni genel olarak sağlıklı beslendiğini düşünen öğrencilerin, sağlıklı beslenmenin insan sağlığı üzerindeki etkisinin farkında olmaları ve bundan dolayı organik gıda tüketimine özen göstermeleri olabilir.

Sağlık algısının organik gıda tüketimine etkisi regresyon analizi yöntemi ile test edilmiş ve öğrencilerin sağlık algısının organik gıda tüketimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkisinin olduğu saptanmıştır. Sağlık algısı alt boyutlarının organik gıda tüketimine etkisi regresyon analizi yöntemi ile

test edilmiştir. Yapılan regresyon analizi neticesinde yalnızca sağlığın önemi alt boyutunun organik gıda tüketimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu bulunmuştur.

Literatürdeki benzer çalışmalar incelendiğinde tüketicilerin organik gıda tüketmesinde yüksek bilgi düzeyine sahip olmanın oldukça önemli olduğu (Sarıca, Michael, & Omar, 2023), tüketicilerin organik gıda tüketiminin önündeki en önemli engellerin ise; yüksek fiyatlı olması, kolay bulunmaması ve tüketicilerin geleneksel gıdalardan memnuniyet oranlarının yüksek olması olduğu görülmüştür (Atasağun, 2022).

Araştırmanın bulguları ve literatürdeki bulguların incelenmesi sonucunda öneriler:

- Organik gıda tüketimini etkileyen ve engelleyen iki önemli unsur bulunmaktadır. Bunlar diğer ürünlere istinaden organik gıda ürünlerine ulaşılabilirliğin daha zor olması ve daha pahalı olmasıdır. Organik gıdaya ulaşılabilirliğin artırılması için yapılması gereken organik gıda ürünlerine marketlerde, pazarlarda ve diğer satış alanlarında daha fazla yer verilmesidir. Organik gıda ürünlerinin pahalılığının önlenmesi hususunda ise organik gıda üreticilerine devlet tarafından teşvik verilerek mevcut üreticiler desteklenmeli ve yeni üreticilere de imkân sağlanmalıdır.
- Tüketicilerin organik gıda tüketmemesi bireylerin organik gıda tüketimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu yetersizliğin giderilmesi için Üniversiteler, Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nın iş birliği ile organik gıdalarla ilgili yazılı ve görsel medyada organik gıdalar hakkında daha fazla bilgi edinilebilecek reklamlar, haberler ve kamu spotlarına yer verilmelidir.
- Bireylerin kendi sağlık durumlarını daha doğru değerlendirebilmesini sağlamak için sağlık algılarının yükseltilmesi gerekmektedir. Sağlıklı beslenme düşüncesi ve organik gıda tüketimine yönelik konulara ilişkin eğitimler düzenlenmeli ve müfredat eklenmelidir. Sağlık algıları yükselen bireyler organik gıda tüketimine yönelecek ve bu da sağlıklı bir toplum oluşmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Alpar, R. (2018). *Spor Sağlık ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik - Güvenirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Atasağun, A. Ö. (2022). Bir Halk Sağlığı Müdürlüğü'nde Çalışanların Organik Gıda Tüketimi ve Sağlık Algıları İlişkisinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Baycan, D. Y., & Akyüz, H. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Doyumu Ve Sağlık Algısı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İ. Uçan, Ö. Ağırbaş, & B. Tatlısu içinde, *Her Yönüyle Spor Araştırmaları III* (s. 77-100). Akademisyen Kitabevi.
- Böcükçü, A. (2016). Ankara İli Organik Pazarlarından Alışveriş Yapan Tüketicilerin Organik Gıdalar Hakkındaki Görüşleri ve Bilgi Durumları. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara, Türkiye: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dinç , H. (2019). Masabaşı Çalışanlarının Sağlık Algılarının Boş Zaman Tutum Ve Boş Zaman Katılımlarına Göre Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Afyonkarahisar, Türkiye: Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Ergin, E. A., & Özsaçmacı, B. (2011). Turkish Consumers Perceptions and Consumption of Organic Foods. *African Journal of Business Management*, 5(3), 910-914.

- Eryılmaz, G. A., Kılıç, O., & Boz, İ. (2019). Türkiye’de Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamalarının Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 29 (2): 352-361.
- Eti İçli, G., Anıl, N. K., & Kılıç, B. (2019). Organic Food Consumption (OFC): Development and Validation. *Pacific Business Review International*, 11(9), 16-30.
- Hasançebi, E. B. (2010). Öğretmenlerin Organik Gıdaları Tercih Etme Durumlarının Saptanması. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kadioğlu, H., & Yıldız, A. (2012). Sağlık Algısı Ölçeği'nin Türkçe Çevriminin Geçerlilik ve Güvenilirliği/Validity and Reliability of Turkish Version of Perception of Health Scale. *Türkiye Klinikleri. Tıp Bilimleri Dergisi*, 32(1), 47.
- Rana, J., & Paul, J. (2017). Consumer Behavior and Purchase Intention For Organic Food: A Review and Research Agenda. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 38, 157-165.
- Sarıca, D., Michael, G. D., & Omar, I. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Organik Gıda Tüketim Davranışlarını Etkileyen Faktörlerin Ekonometrik Analizi: Isparta İli Örneği. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 60(1), 111-123.
- Soysal, G. E., & Yiğit, Ü. (2021). Yetişkin Bireylere COVID-19 Pandemisinin Sağlık Algısı Üzerine Etkisi. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3 (3): 239-249.
- Tıraşçı, S., Erdoğan, Ü., & Aksakal, V. (2020). Türkiye’de Organik Tarım. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology*, 8 (11):2344-2354.
- Tosunöz, İ. K. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Sağlık Algıları, Sağlığı Geliştirme Dersi ile Geliştirilebilir mi? *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10 (1): 71-83.
- Turan, B., & Demircan, V. (2021). Organik Ürün Tüketiminin Mevcut Durumu ve Tüketimi Etkileyen Faktörler: Isparta İli Örneği. *Ziraat Fakültesi Dergisi*, 16 (2): 154-168.
- Türk Dil Kurumu*. (2024, 07 17). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA ÖNERİSİ ETİK DEĞERLENDİRME
KURULU

Toplantı Sayısı	Karar Tarihi	Karar Sayısı
6	22.05.2024	2024/18

Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu çevrimiçi olarak Başkan Doç. Dr. Meryem ACARA başkanlığında toplandı.

Karar No 18- Abdulkadir GÜNER'in Üniversitemiz Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kuruluna yapmış olduğu başvuru incelenmiştir.

Öğrencilerin Sağlık Algılarının Organik Gıda Tüketimine Etkisi isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.